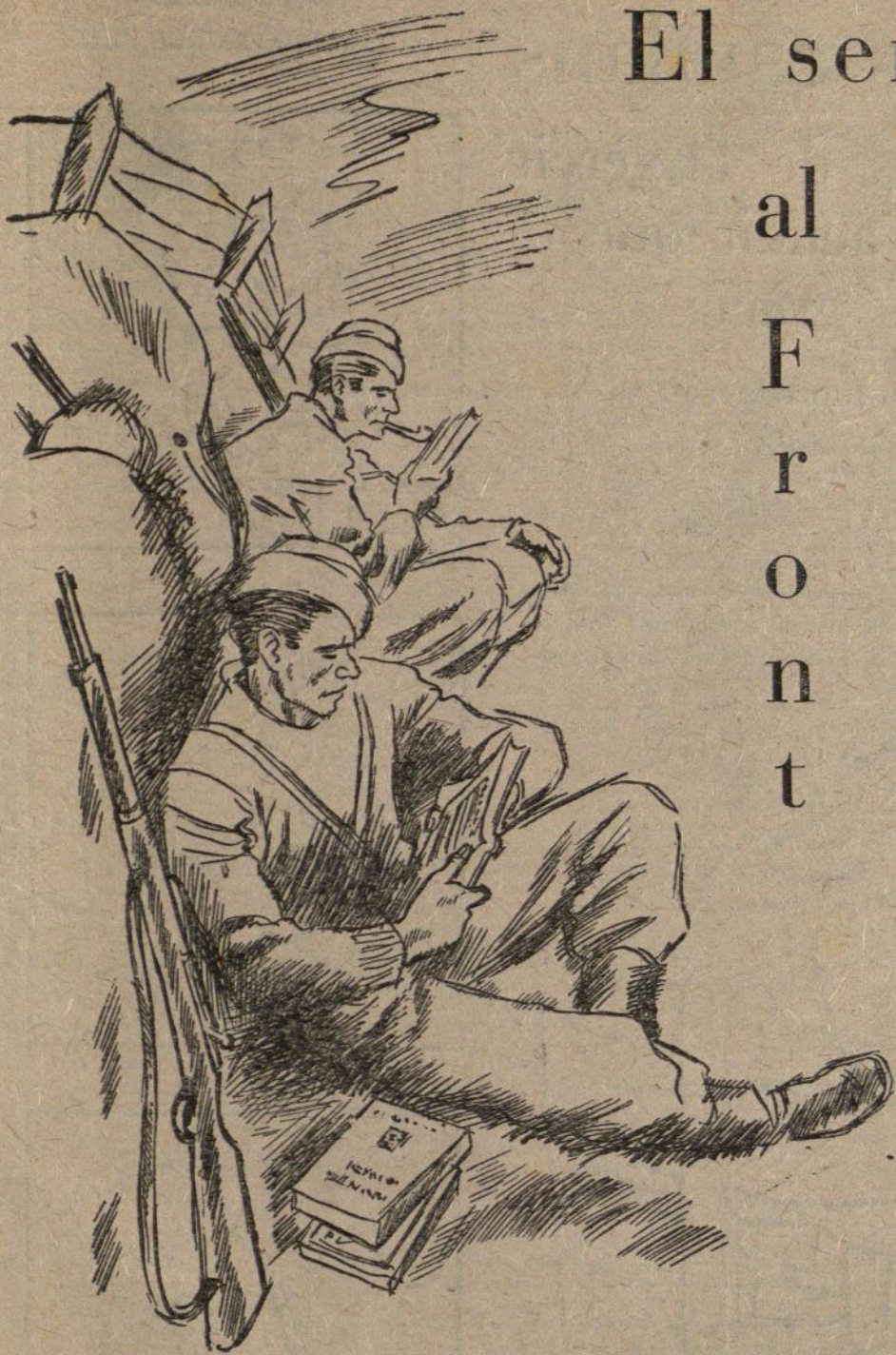

El servei de Biblioteques

al F r o n t

L'Agrupació d'Escriptors Catalans inicià, des dels darrers dies del mes d'agost del 1936, la tramesa de llibres, cedits per llurs autors i per algunes editorials, a les milïces catalanes que lluitaven al front d'Aragó. Aquesta iniciativa particular, amb tot i haver arribat al cap de poc temps de funcionar el servei, a la xifra de setze mil volums, no tenia la suficient eficàcia ni l'abast necessari per a satisfer les necessitats del front. Li mancava, sobretot, la garantia d'una organització eficient. Fou aleshores quan la Conselleria de Cultura, donant-se compte de la conveniència d'organitzar aquest servei sota el patronatge oficial, volgué establir la tramesa regular de llibres als fronts i organitzar una veritable xarxa de Biblioteques, assessorada per la Direcció tècnica de Biblioteques Populars. Amb aquesta finalitat fou creat per Decret d'aquella Conselleria el «SERVEI DE BIBLIOTEQUES AL FRONT», de l'organització del qual quedà encarregada la «Comissió de les Lletres Catalanes», del Departament esmentat.

Aquest Servei funciona avui, d'una manera gairebé perfecta, a cura de la «Institució de les Lletres Catalanes», en la forma següent: Hi ha un dipòsit de llibres i la Central del Servei, instal·lats als locals de la Institució. Les adquisicions de llibres es fan a càrrec del Departament de Cultura. Els llibres són registrats i catalogats per Bibliotecàries de la Generalitat, les quals els preparen per al servei de préstec, posant un sobre en la coberta interior amb dues fitxes, una per al llibre i l'altra per al Catàleg de les Sub-centrals, instal·lades, en contacte amb els fronts, una a Sarinyena i una altra a Alcanyí. S'han fet ja dues edicions del Catàleg dels llibres de fons al Servei, que serveix per a què els responsables de les Biblioteques puguin seleccionar i sol·licitar els títols que creguin més convenients. Amb els llibres s'envien mobles per a guardar-los, de diferents tipus, segons el lloc on està destinada la biblioteca.

En l'actualitat hi ha instal·lades i en funcionament regular unes dues-centes Biblioteques, tant a les divisions i bateries del front com a les casernes, hospitals, llocs de repòs, aeròdroms, etc. de la reraguarda. Els llibres en circulació són actualment uns 45.000 i la xifra d'adquisicions del registre d'entrada ratlla ja en 60.000. Dintre d'un mes aproximadament estarà acabada la construcció d'un esplèndid bibliobús, segons els models més moderns en circulació a Anglaterra i els Estats Units, capaç per a 5.000 llibres. Aquest camió farà el recorregut de tot el front i facilitarà d'una manera extraordinària el canvi i el préstec de llibres, al qual donarà una gran mobilitat.

A les oficines del Servei de Biblioteques al Front (Rambla de Catalunya, núm. 41, pral.) es reben contínuament demandes de llibres de tots els sectors del front i de la reraguarda que són ateses amb una gran rapidesa, dintre les possibilitats, cada dia en augment, de la seva organització.

A les Subcentrals de Sarinyena i Alcanyí funcionen sales de lectura que es veuen molt concorregudes pels soldats lliures de servei, ferits, etc. Aquestes subcentrals disposen també d'un dipòsit considerable de llibres, per a poder atendre les demandes dels llocs pròxims als punts on estan instal·lades.

Aquest Servei, la utilitat del qual no cal demostrar i que palesa la preocupació del Govern de la Generalitat per a elevar el nivell cultural del combatent alhora que se li ofereix una distracció indispensable per a compensar les hores de tensió pròpies de la guerra, ha estat esplèndidament rebut pels beneficiats. Contínuament es reben cartes donant les gràcies pels llibres enviats, cartes en les quals es manifesta la joia dels soldats en veure que la reraguarda pensa contínuament en ells i procura alleujar-los el sacrifici que fan per a la pàtria i per al benestar de tots.

—Esteu segura que no heu estat, no hauríeu estat tan ben amada, més ben amada per un home simple, que us hagués ofert tota sa vida, tot el seu cor, tots sos pensaments, totes ses hores, tot el seu ésser; mentre que aquests us oferien dos rivals temibles, la Música i la Poesia?

Ella exclamà amb força, amb aquella veu conservada jove, que feia vibrar quelcom dins l'ànima:

—No, senyor, no. Un altre potser m'hauria estimat més, però no hauria estimat com aquells. Ah! és que ells m'han cantat la música de l'amor, ells, com ningú en el món no la podria cantar! Com m'han transportat! És que un home, un home qualsevol, trobaria allò que ells sabien trobar, ells, en els sons i les paraules? És que n'hi ha prou d'estimar, si hom no sap posar en l'amor tota la poesia i tota la música del cel i de la terra? I ells s'obrien de la manera que hom fa tornar boja una dona amb cants i amb paraules! Sí, potser hi havia en la nostra passió més d'il·lusió que de realitat; però aquelles il·lusions se us emportaven als núvols, mentre que les realitats us deixen sempre per damunt la terra. Si d'altres m'han estimat més, per ells sols he comprès, he sentit, he adorat l'amor!

I tot de cop, es posà a p'orar
Plorava, sense fer remor, llàgrimes
desesperades.

Jo feia com qui no se n'adona i mirava al lluny. Ella continuà, després d'alguns minuts:

—Veieu, senyor, quasi en tots els éssers el cor envelleix amb el cos. En mi, això no passa. El meu pobre cos té seixanta-nou anys, i el meu pobre cor en té vint... I veus ací perquè visc tota

sola, entre les flors i entre somnis...

Hi hagué entre nosaltres un llarg silenci. Ella s'havia calmat i tornà a parlar tot somrient:

—Com us burlaríeu de mi, si vós sabíeu... si vós sabíeu com passo les meves vetllades... quan fa bon temps! Em faig vergonya i pietat a la vegada.

Per més que la vaig pregar, no em volgué dir de cap manera què feia; aleshores em vaig aixecar per partir.

Ella va exclamar:

—Ja?

I, com que li vaig fer saber que havia de dinar a Monte-Carlo, em va demanar amb timidesa:

—No voleu dinar amb mi? Això em faria molt de plaer.

Vaig acceptar tot seguit. Ella va trucar, encantada; després quan hagué donat algunes ordres a la petita servent, m'ensenyà la casa.

Una mena de galeria vidrada, plena d'arbustos, s'obria al costat del menjador i deixava veure de cap a cap la llarga avinguda de tarongers, estenent-se fins a la muntanya. Una cadira baixa, amagada sota els plàtans, indicava que la vella actriu anava sovint a asseure's allà.

Després vam anar al jardí a mirar les flors. El vespre venia dolçament, un d'aquests vespres encalmats i tebis que fan exhalar tots els perfums de la terra. Ja quasi no feia gens de claror quan ens vam asseure a taula. El dinar fou bo i llarg; i vam esdevenir amics íntims, quan ella hagué ben comprès quina simpatia profunda es desvetllava per ella en el meu cor. Havia begut dos dits de vi, com es deia

(Segueix a la pàgina 8)

